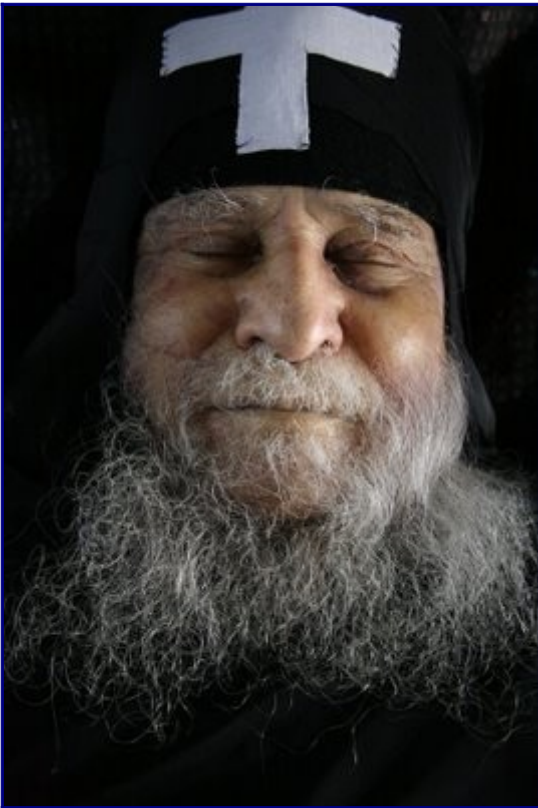

Η θρησκεία της χαράς

Το χαμόγελο του Γέροντα Ιωσήφ

Αφορμή γι' αυτό το post έδωσε ένα δημοσίευμα αντιχριστιανικού blog, μετά την [κοίμηση του αγίου Γέροντα Ιωσήφ του Βατοπαιδινού](#).

Όταν έγινε γνωστό ότι ο άγιος χαμογέλασε μετά θάνατον, γνωστός δημοσιογράφος, που νόμιζε πως έτσι προσφέρει «ενημέρωση» για το «αμαρτωλό Βατοπαίδι» (που ήταν το μοναστήρι του Γέροντα), έδωσε στη δημοσιότητα μια παλιά συκοφαντική κατηγορία για τον άγιο, ότι δήθεν ήταν παιδεραστής! [Ανατροπή αυτής της κατηγορίας (που προερχόταν μάλιστα από εκκλησιαστικούς κύκλους!) δεσ [εδώ](#)].

Φανατικό αντιχριστιανικό blog παρουσίασε το θέμα, τονίζοντας ότι ο άγιος Γέροντας γέλασε μετά θάνατον (κάτι που προφανώς δεν πιστεύουν οι διαχειριστές του blog) «επειδή είναι αμαρτία να γελάς όσο ζεις»!...

Ας σχολιάσουμε λοιπόν λίγο το θέμα.

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Η Ορθοδοξία είναι η θρησκεία της χαράς. Θρησκεία της χαράς δεν είναι ο παγανισμός, με τις οργιαστικές τελετουργίες του (δίπλα στις [ανθρωποθυσίες](#) και τη λατρεία [δαιμονικών](#) «θεοτήτων»), αλλά η Ορθοδοξία – στην οποία εντάσσω και την παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας, των πρώτων χιλίων ετών, ανατολής και δύσης.

Η ορθόδοξη υμνογραφία, εκτός από ύμνος προς το Θεό, είναι και ένας ύμνος στη χαρά: «Ευφραίνεσθε, δίκαιοι· ουρανοί αγαλλιάσθε· σκιρτήσατε, τα όρη, Χριστού γεννηθέντος!». «Τα σύμπαντα σήμερον χαράς πληρούνται». «Χαίρετε, λαοί, και αγαλλιάσθε». «Χορεύουσιν άγγελοι πάντες εν ουρανών». «Τέρπου, χόρευε και αγάλλου, Ιερουσαλήμ». «Δέχου παρ' ημών χαράς ευαγγέλια της αναστάσεως Χριστού!». «Ησαΐα, χόρευε».

Ίσως βέβαια ένας αθεϊστής θεωρήσει σκανδαλώδες ότι αιτίες των παραπάνω χαρμόσυνων

εκφράσεων είναι η γέννηση και η ανάσταση του Χριστού. Ασφαλώς σ' εκείνον θα έδινε μεγαλύτερη χαρά ένα μεγάλο χάρμπουργκερ. Αν είναι πιο εκλεπτυσμένος, θα προτιμούσε μια όπερα ή μια έκθεση ζωγραφικής – τι να κάνουμε, ο καθένας χαίρεται με ό,τι προτιμά. Μόνο που η δική μας χαρά είναι η αιώνια χαρά, ενώ η δική του –ας μου επιτραπεί να το πω– είναι υποκατάστατο...

ΓΕΛΟΥΝ ΟΙ ΑΓΙΟΙ;

Ο Γέροντας Εφραίμ της Αριζόνας, ολοζώντανος και γελαστός!...

Είναι αλήθεια ότι οι άγιοι Πατέρες δε συμπαθούν τον «άτακτο γέλωτα» (χαχανητό), γιατί τον θεωρούν ξέσπασμα κι όχι έκφραση αυθεντικής χαράς. Και το ξέσπασμα αυτό μπορεί να φανερώνει επιπολαιότητα, να έχει ως αιτία χυδαία ή χοντροκομμένα αστεία ή να είναι κοροϊδία σε βάρος του συνανθρώπου. Ο γέλωτας αυτός συμβαίνει σε συμπόσια και είναι αποτέλεσμα μέθης, συνοδεύεται από “χοντρά αστεία”, παρέα με γυναίκες ελευθέρων ηθών κ.λπ. κ.λπ.

Λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο γίγαντας της φιλανθρωπίας:

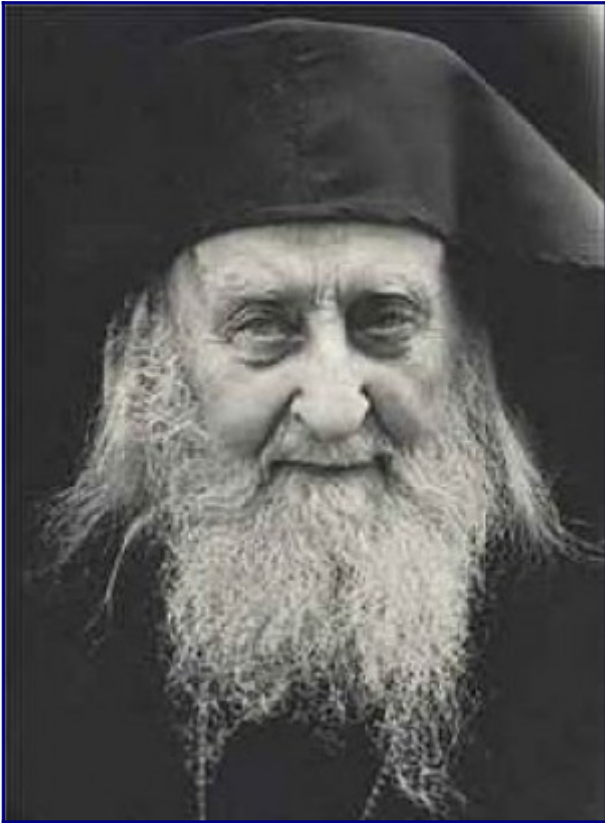
Επειδή γαρ ως τα πολλά εν συμπόσις ο διάβολος εφεδρεύει μέθην και αδηφαγίαν έχων αυτώ συμμαχούσαν, και γέλωτα άτακτον, και ψυχήν ανειμένην, μάλιστα τότε δει και προ τραπέζης, και μετά τράπεζαν, επιτειχίζειν αυτώ την από των ψαλμών ασφάλειαν, και κοινή μετά της γυναικός και των παιδών αναστάνας από του συμπόσιου, τους ιερούς αδιν ύμνους τω Θεώ (Χρυσόστομος, Εις τους Ψαλμούς, PG 55,157).

Σε απλά νεοελληνικά:

«Επειδή τις πιο πολλές φορές στα γλέντια караδοкеί ο διάβολος, έχοντας συμμάχους το μεθύσι, την πολυφαγία, το άτακτο γέλιο και την ψυχή που αγαπά την αμαρτία [ανειμένη = χωρίς περιορισμούς], κυρίως τότε πρέπει (και πριν το φαγητό και μετά το φαγητό) να οχυρώνεται ο άνθρωπος με ψαλμούς, να σηκώνεται από το γλέντι μαζί με τη γυναίκα και τα παιδιά του και να ψάλλει».

Το εκπληκτικό αυτό απόσπασμα ΔΕΝ αποτρέπει τους ανθρώπους από το να διασκεδάσουν, αλλά προτρέπει τους άντρες να διασκεδάσουν μαζί με τη γυναίκα και τα παιδιά τους, δηλ. με την οικογένειά τους!!! Όχι μόνο με τους φίλους τους, γιατί τότε караδοкеί ο κίνδυνος εκτροπής! Και φυσικά να συνοδεύσουν το γλέντι τους με προσευχή (πάλι όλοι μαζί), για να προστατευτούν από πράξεις που δεν ταιριάζουν με την προσευχή [ευχαριστώ το φίλο που μου επισήμανε το χωρίο].

Όμως, ακόμη και τον «άτακτο γέλωτα» οι άγιοι δεν τον θεωρούν αμαρτία – πολύ περισσότερο, το γέλιο γενικά δεν θεωρείται αμαρτία: αλλιώς θα υπήρχαν εκκλησιαστικοί κανόνες, που θα ζητούσαν να απέχει από τη θεία Μετάληψη για ένα διάστημα όποιος γελά, ή έστω όποιος χαχανίζει. Κάτι τέτοιο όμως (που θα ήταν και παράλογο) δεν υπάρχει. Ας σημειώσουμε εδώ ότι το τρανταχτό γέλιο του σύγχρονου αγίου Ευμένιου Σαριδάκη, που θα αναφέρουμε παρακάτω (το οποίο μάλιστα μετέδιδε και στους άλλους), φανερώνει ότι μια αθώα καρδιά γελάει όπως θέλει χωρίς να βλάπτεται ψυχικά. Η Ορθοδοξία δεν έχει αλύγιστους ηθικούς νόμους, αλλά μόνο ψυχοθεραπευτικές συμβουλές.

Το παιδικό χαμόγελο του Γέροντα Σωφρόνιου

Αυθεντική έκφραση χαράς, κατά τους ορθόδοξους αγίους, είναι η ιλαρότητα (φωτεινότητα του προσώπου). Γι' αυτό και στον εσπερινό ο Χριστός εξυμνείται με έναν αρχαίο χριστιανικό ύμνο, στον οποίο χαρακτηρίζεται «Φως ιλαρόν» (=χαρούμενο).

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό βέβαια της Ορθοδοξίας είναι η έντονη παρουσία της χαρμολύπης (συνύπαρξης χαράς και λύπης). Η χαρμολύπη οφείλεται σε ταυτόχρονες αιτίες για να είναι χαρούμενος και για να είναι λυπημένος. Είμαι χαρούμενος π.χ. γιατί είμαι υγιής, γιατί βλέπω την ομορφιά της μέρας ή της φύσης, γιατί βρίσκομαι κοντά στους αγαπημένους μου, γιατί (ακόμη κι αν δεν είμαι υγιής ούτε κοντά στους δικούς μου) ζω την παρουσία του Χριστού στην καρδιά μου, είμαι όμως ΚΑΙ λυπημένος γιατί δεν ξεχνώ πως είμαι αμαρτωλός, καθώς και γιατί γύρω μου υπάρχουν άλλοι άνθρωποι που κουβαλάνε πληγές και λύπες.

Ίσως γι' αυτό ο π. Ευμένιος, ο Γελαστός Άγιος, είπε σε κάποια που παρατήρησε γι' αυτόν πως γελούσε πολύ και τον σύγκρινε με κάποιον άλλο, που δε γελούσε: «Αυτούς που δε γελάνε, τους αγαπάει πιο πολύ ο Θεός». Το είπε ασφαλώς από ταπείνωση, επειδή ο ίδιος γελούσε πάρα πολύ, ενώ πρέπει και να ξέρουμε πως ο Θεός αγαπάει εξίσου όλους τους ανθρώπους (άπειρα), όμως θα εννοούσε πως η συνειδητοποίηση των αμαρτιών μας και ο πόνος των συνανθρώπων (για τον οποίο συχνά έχουμε κι εμείς ευθύνη) παρακινεί τους πιο ευαίσθητους σε σοβαρότητα και αυτή η σοβαρότητα (ετοιμότητα για μετάνοια [δηλ. αλλαγή προς το καλύτερο] και συμμετοχή στον πόνο του άλλου) ανοίγει την καρδιά μας προς το Θεό. Αυτή τη σοβαρότητα την είχε πολλές φορές και ο ίδιος, αν και τόσο γελαστός, όπως θα δούμε πιο κάτω.

[Αν τα παραπάνω λόγια σκανδαλίζουν κάποιον αδελφό μας, άθεο ή έστω αρνητικό προς «τους παπάδες», έχω να του πω ότι δε θα σκανδαλιζόταν αν είχε μπροστά του έναν καλλιτέχνη μονίμως συνοφρωμένο λόγω της τέχνης του ή έναν ερευνητή πάντα σκεφτικό ή έναν ακτιβιστή μελαγχολικό (ή και οργισμένο) λόγω του ανθρώπινου πόνου, με τον οποίο παλεύει. Ας μη βιάζεται λοιπόν να σκανδαλίζεται και για τα λόγια ενός αγίου, έστω κι αν δεν τα καταλαβαίνει ή αν «δε συμφωνεί» μ' αυτά].

Επίσης υπάρχει το παράδοξο χάρισμα των δακρύων, που εκδηλώνεται όταν η ψυχή έχει γίνει πάρα πολύ λεπτή & ευαίσθητη μπροστά

α) στις δικές της αμαρτίες

β) στη δυστυχία των άλλων,

γ) στον κίνδυνο να μη σωθεί όχι μόνον η ίδια, αλλά και ο αμαρτωλός συνάν-θρωπος,

δ) στη χαρμόσυνη επίσκεψη του ολόφωτου και ηθικά πεντακάθαρου Θεού, του Χριστού, που έρχεται να γιατρέψει τις ηθικές πληγές της ψυχής του αμαρτωλού και ως τότε απελπισμένου ανθρώπου (για την αυθεντικότητα αυτής της εμπειρίας δεσ εδώ).

Τα δάκρυα αυτά ξεπλένουν την ψυχή και, κατά τους αγίους Πατέρες, δεν απελπίζουν, αλλά γιατρέφουν την απελπισία και αναζωογονούν (1).

Στα βιβλία των αγίων Πατέρων υπάρχουν πολλά σημεία όπου κάνουν χιούμορ.

Από τις βιογραφίες σύγχρονων αγίων Γερόντων, όπως ο [Παΐσιος](#), ο [Πορφύριος](#), η [Γερόντισσα Γαβριηλία](#) κ.ά., ξέρουμε ότι γελούσαν και έκαναν χιούμορ. Επίσης, μια από τις πιο γνωστές φωτο του (γενικά μάλλον εσωστρεφούς) αγίου [Γέροντα Σωφρόνιου του Essex](#) είναι εκείνη που τον εμφανίζει να γελάει, και μάλιστα με ένα γέλιο εντελώς παιδικό (την είδες πιο πάνω)! Γελάει στη φωτογραφία της και η αγία Μαρία Σκόμπτσοβα, η ακτιβίστρια της Γαλλίας και Νεομάρτυρας (από τους Ναζί).

Το χαμόγελο της αγίας Μαρίας Σκόμπτσοβας

Οι βιογραφίες των παλαιών αγίων συνήθως δεν είναι τόσο αναλυτικές, ώστε να ξέρουμε «αν γελούσαν». Ωστόσο είναι φανερό, από μια συγκριτική μελέτη βιογραφιών παλαιών και σύγχρονων αγίων, ότι όλοι είχαν και έχουν το ίδιο πνεύμα. Οι σύγχρονοι άγιοι είναι παρόμοιοι με τους παλιούς.

Άρα, όπως σήμερα έχουμε γελαστούς αγίους, είχαμε πάντα.

«Χαρά μου, Χριστός ανέστη!» ήταν η φράση, με την οποία χαιρετούσε τους ανθρώπους ο μεγάλος άγιος [Σεραφείμ του Σάρωφ](#) (1759-1833).

Φυσικά μπορεί ένας άγιος να είναι μελαγχολικός ή και αγέλαστος λόγω ιδιοσυγκρασίας – μήπως πρέπει να τον λασπολογήσουμε γι' αυτό ως δήθεν «άνθρωπο που καταπνίγει τη χαρά της ζωής»; Αστείο πράγμα.

ΤΡΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Υπενθυμίζω μερικά περιστατικά, που έχουν να πουν κάτι για το θέμα μας:

1) Κάποτε ένας κυνηγός είδε στην έρημο το Μέγα Αντώνιο να παίζει με τους μαθητές του (δηλ. με αρχάριους αναχωρητές, ενήλικες προφανώς, που είχαν τεθεί υπό την πνευματική του καθοδήγηση). Ο κυνηγός σκανδαλίστηκε και σκέφτηκε ότι οι ασκητές έπρεπε να είναι πάντα σοβαροί και εσωστρεφείς, όχι να παίζουν. Ο άγιος, που έπιασε τη σκέψη του, τον κάλεσε κοντά του.

«Τέντωσε το τόξο σου» του είπε. Ο κυνηγός το τέντωσε. «Τέντωσέ το κι άλλο. Κι άλλο». «Δε μπορώ να το τεντώσω άλλο» είπε στο τέλος ο κυνηγός, «γιατί θα σπάσει».

«Και την ψυχή του ανθρώπου» είπε ο άγιος «δε μπορείς να την τεντώνεις διαρκώς, γιατί θα σπάσει».

2) Ο άγιος Μωυσής ο Αιθίοπας, πρώην ληστής που μετανόησε, μπήκε στην έρημο κι έγινε μεγάλος ερημίτης της αρχαίας εποχής, ήταν πολύ φιλόξενος και «εδέχετο μετά χαράς» τους επισκέπτες του (προφανώς όχι αγέλαστος και σκυθρωπός), γνωστούς και άγνωστους, τους οποίους περιποιόταν με όσα μέσα είχε και έκανε μαζί τους ωφέλιμες συζητήσεις. Αντίθετα, ο άγιος Αρσένιος ο Μέγας ήταν εσωστρεφής, ζούσε μακριά από τους άλλους και δύσκολα του παίρνανε κουβέντα οι επισκέπτες του, ακόμη και αναχωρητές που έρχονταν να τον δουν επειδή είχαν ακούσει για την αγιότητά του.

Ένας αναχωρητής, που είχε επισκεφτεί και τους δύο Γέροντες, απορούσε πώς γίνεται να είναι και οι δύο άγιοι. Έτσι, είδε ένα όραμα: δυο όμοια πλοία έπλεαν σε ποτάμι και στο καθένα βρισκόταν ο ένας άγιος· ο άγιος Αρσένιος ήταν γαλήνιος και πανευτυχής, γεμάτος από τη θεία χάρη, ενώ ο άγιος Μωυσής είχε μια συντροφιά αγγέλους που τον τάιζαν κερήθρες με μέλι!

Το όραμα αυτό φανερώνει ότι και οι δύο ήταν άγιοι, απλά με διαφορετικό τρόπο ο καθένας. Οι άγιοι δεν είναι φωτοτυπίες – κι αν αυτό δεν είναι αποδοχή της διαφορετικότητας, τότε τι είναι; Κι αν ο άγιος Μωυσής δεν είναι απάντηση στο θέμα της χαράς, τότε τι είναι;

Ο άγιος Μωυσής ο Αιθίοπας

3) Με το χιούμορ στα έργα και στην αλληλογραφία των Τριών Ιεραρχών ασχολείται ο Κωνσταντίνος Νικολακόπουλος στα Ερμηνευτικά μελετήματα από ρητορικής και υμνολογικής απόψεως, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005, σελ. 231-254.

Εκεί εντοπίζει σημεία όπου οι τρεις μεγάλοι άγιοι (αλλά και επιστήμονες και φιλόσοφοι και αγωνιστές της φιλανθρωπίας) κάνουν χιούμορ, είτε μεταξύ τους (οι άγιοι Βασίλειος και Γρηγόριος, που ήταν φίλοι – ενώ ο Χρυσόστομος έζησε μια γενιά μετά) είτε προς άλλους.

Γράφει μεταξύ άλλων:

Ενυπωσιακά παραδείγματα γραφής του παιδαγωγικού χιούμορ και των Τριών Αγίων βρίσκουμε σε όλα τα είδη των κειμένων τους και σε όλες τις συνάψεις περιεχομένου, όπως στην αλληλογραφία με φίλους, στα εποικοδομητικά ποιμαντικά κηρύγματά τους, στα θέματα εκκλησιαστικής πολιτικής ή ακόμη και στα αντιαρειτικά τους έργα.

Από τα παραδείγματα που αναφέρει τα πιο χαριτωμένα φυσικά είναι όσα περιέχονται στην αλληλογραφία τους. Επιλέγω ένα:

Ένα αντιπροσωπευτικό χωρίο, σχετικά με τη χιουμοριστική αντιμετώπιση των δυσκολιών της ζωής, μας έχει διασωθεί στα κείμενα του αγίου Γρηγορίου, ο οποίος υπέφερε από αρθρίτιδα.

Αναφερόμενος λοιπόν περιπεκτικά και αυτοσαρκαστικά στην αρρώστια του, δικαιολογείται και δηλώνει αδυναμία να παρευρεθεί σε κάποιον γάμο, χαρακτηρίζοντας τον εαυτό του «παντελώς άωρον και ου γαμικόν, δύο ποδαλγοί περιφερόμενοι και γελώμενοι» [=εντελώς αταίριαστο και μη

γαμήλιο, δυο πονεμένα πόδια που θα τριγυρνάνε και θα τα κοροϊδεύουν].

Ο ΚΑΤ' ΕΞΟΧΗΝ «ΓΕΛΑΣΤΟΣ ΑΓΙΟΣ» π. ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΣΑΡΙΔΑΚΗΣ

Ο μεγάλος αυτός σύγχρονος δάσκαλος της ορθόδοξης αγιότητας ήταν Κρητικός και ζούσε στο Νοσοκομείο Λοιμωδών στην Αγία Βαρβάρα Αττικής, όπου λειτουργούσε και συμπαραστεκόταν στους λεπρούς και τους άλλους ασθενείς, στους επισκέπτες και τους συγγενείς των ασθενών, αλλά και σε πλήθος ανθρώπων που τον είχαν γνωρίσει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και τον επισκέπτονταν για πνευματική ωφέλεια. Μάλιστα, είχε εισαχθεί αρχικά στο νοσοκομείο λεπρός, θεραπεύτηκε με φαρμακευτική αγωγή και μετά δεν έφυγε, αλλά, συγκλονισμένος από τον ψυχικό και σωματικό πόνο που αντίκρισε, αποφάσισε να αφιερώσει την υπόλοιπη ζωή του στην υπηρεσία των ανθρώπων που ζούσαν εκεί (εγώ θα έφευγα τρέχοντας με 1000, δυστυχώς – γι' αυτό εγώ είμαι αμαρτωλός, ενώ ο π. Ευμένιος είναι άγιος). Είχε μάλιστα ως δικό του Γέροντα (=πνευματικό δάσκαλο) ένα λεπρό και τυφλό άγιο, τον άγιο Νικηφόρο. Ήταν τελείως άφραγκος και η απόλυτη παιδική ψυχή! Η βιογραφία του εδώ και αναφορά στην προσευχή του για αυτόχειρα εδώ.

Ο άγιος αυτός Γέροντας λοιπόν είχε χαρακτηριστικό του το τρανταχτό γέλιο! Έτσι φανερώνεται και η διάκριση ανάμεσα στο αληθινό γέλιο, που δεν πειράζει την αθώα ψυχή, και στο «άτακτο γέλιο» που είναι ξέσπασμα πάθους, το οποίο απορρίπτουν οι άγιοι Πατέρες. Στο βιβλίο του π. Σίμωνος Μοναχού π. Ευμένιος – Ο κρυφός άγιος της εποχής μας, σελ. 137-146 αναφέρεται σχετικά:

«Ο παππούλης μας γελούσε, γελούσε πολύ. Γελούσε με εμάς τους ανθρώπους και μας μετέδιδε τη χαρά του. Γελούσε με τους αγίους, με την Κυρία Θεοτόκο, με τους αγγέλους και μας μετέδιδε πάλι τη χαρά των αγίων, της Κυρίας Θεοτόκου, των αγγέλων, γι' αυτό, όταν πηγαίναμε εκεί, μπορεί να ήμασταν στενοχωρημένοι και κουρασμένοι ψυχικά ή σωματικά, αλλά φεύγαμε... πετώντας.

Ο π. Ευμένιος γελούσε πολλές φορές και κατά τη διάρκεια των ακολουθιών, μπορεί την ώρα που διάβαζε το ιερό ευαγγέλιο ή όταν εθυμιάζε την Κυρία Θεοτόκο στην «Τιμιωτέρα» [σημαντικό τροπάριο για την Παναγία, που ψάλλεται σε ειδικό σημείο της καθημερινής πρωινής ακολουθίας (όρθρου)] ή την ώρα των παρακλήσεων [παρακλήση ή "παρακλητικός κανόνας" = μουσικό + ποιητικό έργο, που αποτελεί προσευχή προς την Παναγία ή προς έναν άγιο (οι χριστιανοί συχνά διαβάζουν παρακλήσεις στο σπίτι τους, αλλά ψάλλονται & στην εκκλησία -δες πολλά δείγματα [εδώ](#))]».

Ο Γέροντας Ευμένιος

Χαρμολύπη

«Ήταν πολύ χαριτωμένος και είχε το χάρισμα των δακρύων, της χαρμολύπης. Ενώ κάναμε ακολουθίες, πολλές φορές, ο Γέροντας ήταν μέσα στο Ιερό και προσευχόταν με το κομποσχοίνι και

παρακολουθούσε και όσα διαβάζαμε. Εμείς απ' έξω τον ακούγαμε που έκλαιγε. Και όταν έφτανε στο τέλος η ακολουθία, έβγαινε έξω από το Ιερό και έβλεπες τα μάτια του ή βουρκωμένα ή να τρέχουν δάκρυα. Και να χαμογελάει. Το συνηθισμένο χαρακτηριστικό του χαμόγελο. Εβίωνε την χαρμολύπη. Όπως το αντιλήφθηκα εγώ, τα δάκρυα της μετάνοιας, της κατάνυξης, ήταν που δημιουργούσαν αυτή την ανέκφραστη, την ανεκλάλητη χαρά. Τα ζούσε παράλληλα και τα δύο ο Γέροντας. Ήταν κάτι μοναδικό, που δεν το έχω ζήσει σε άλλους Γέροντες. Να γελάει τόσο πολύ και την ίδια στιγμή, παράλληλα, να κλαίει».

Ασυγκράτητα γέλια

«Όποιος τον πλησίαζε, έβλεπε έναν ιερέα, έναν καλόγερο, με έντονη χαρά στο πρόσωπό του. Αυτή η χαρά, πολλές φορές, εκφραζόταν με πολλά γέλια, που αναμιγνύονταν με τα λόγια του ή ξεχύνονταν από τις άκρες των κλειστών χειλιών του, όταν έμενε σιωπηλός. Το καταλάβαινες ότι ήταν γέλια ενός χαριτωμένου ανθρώπου [δηλ. ανθρώπου με θεία χάρη], μιας καρδιάς ξέχειλης από αληθινή, θεία γαλήνη και χαρά, που χυνόταν έξω και δρόσιζε, ξενίζοντας [=παραξενεύοντας] τους άλλους.

Ήταν εμφανές ότι ο π. Ευμένιος προσπαθούσε να συγκρατηθεί από ταπεινώσι, να μη φανή αυτή η αγία ιδιαιτερότητα, μα δεν το κατάφερνε πάντοτε.

Όποτε τον επισκεπτόμουν έπαιρνα αυτό το δώρο, τη χαρά δηλαδή και τα «αλλιώτικα» γέλια του, που κυλούσαν ως την δική μου καρδιά. Όταν φορούσε την ιερατική του στολή και έβγαινε στην Ωραία Πύλη για το «Ειρήνη πάσι» ή θυμιάζε την Παναγία μας στο τέμπλο, το πρόσωπό του, συγκρινόμενα με τα απαστράπτοντα άμφια, έλαμπε περισσότερο. Ιδιαίτερα μπροστά στην Θεοτόκο, στην Τιμιωτέρα ή στους Χαιρετισμούς, την χαιρετούσε πραγματικά πλημμυρισμένος χαρά και γελούσε μόνος αυτός, σαν να του είπε η Θεοτόκος μian ευχάριστη είδηση. [...]

Τα θεϊκά γέλια

«Το πρόσωπό του, φωτεινό, χαρούμενο και γελαστό. Κάποτε τον ερώτησε η σύζυγός μου Μαρία: «Γέροντα, πώς το καταφέρνετε αυτό;». Και η απάντηση δόθηκε αμέσως: Αυτά, ευλογημένη, είναι τα θεϊκά γέλια».

Μεγάλη κατάνυξι

«Υπήρχαν στιγμές, που ερχόταν σε κατάνυξη μεγάλη και τον άκουγα να κλαίει, είχε και φορές που τον άκουγα να γελά. Μια φορά, με κάποιον, κάναμε ο ένας στον άλλο ένα πείραγμα, κάναμε ένα λογοπαίγνιο, αλλά τόσο χαμηλόφωνα, που μόνον οι δυο μας το ακούγαμε. Το αποτέλεσμα ήταν ν' ακούσουμε ένα ακατάσχετο γέλιο του Γέροντα μέσα στο Ιερό, γι' αυτό που εμείς κάναμε απ' έξω μυστικά. Και διορθώματα επίσης των λαθών τα έκανε από το Ιερό.

Όταν έβγαινε έξω, έβλεπες έναν άνθρωπο αλλοιωμένο να βγαίνει από την πόρτα του Ιερού, να είναι βρεγμένα τα μάγουλά του, τα γένια του, να είναι μυσταγωγημένος. Νόμιζες ότι κατέβαινε ένας άνθρωπος από πάνω, αυτό αισθανόσουν. Ήταν τόσο συγκλονιστική η στιγμή, που έλεγες: «Τώρα, πώς θα βγη ο Γέροντας από κει μέσα;». Τις περισσότερες φορές έβγαινε πάρα πολύ κατανευγμένος και δακρύβρεκτος. Ήταν πάρα πολύ ωραίο περιβάλλον, δηλαδή, και αυτό εντός του ναού, και αυτό που ακολουθούσε αργότερα, με την τράπεζα. Τις περισσότερες φορές ήταν κλίμα χαράς».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το χρώμα του blog μας είναι μαύρο κι έχει για σημαία ένα οστεοφυλάκιο με κρανία κι ένα καντήλι. Το μαύρο, σε μας, είναι το χρώμα του πένθους. Τι σχέση έχουν αυτά με το γέλιο και τη χαρά;

Κι όμως έχουν! Ακόμα κι αυτό το πένθος οι άγιοι Πατέρες το ονομάζουν «χαροποιόν πένθος» = πένθος που δημιουργεί χαρά! Είναι μια εκδήλωση της ορθόδοξης χαρμολύπης.

Για να καταλάβεις πώς συνδέονται όλα αυτά, πέρνα μια βόλτα απ' αυτά τα ιδρυτικά μας posts:

Κάτι τύποι με μαύρα που ζουν στον κόσμο τους

και

«Νεκρός για τον κόσμο»: τι σημαίνει;

Τότε θα καταλάβεις πως αυτά είναι τα ειρηνικά όπλα που σκοτώνουν το πένθος και τη λύπη (την κατάθλιψη, τη μελαγχολία, την κατήφεια...) κι ανασταίνουν την αιώνια και ουράνια χαρά. Αυτήν που ο σοφός λαός μας ονομάζει χαρά Θεού. Και είναι πολύ πιο αληθινή και ποιοτική απ' τις καταναλωτικές ή σεξιστικές απολαύσεις που προπαγανδίζει -για ύποπτους λόγους- ο σύγχρονος κόσμος. Αν και είμαι ανάξιος αμαρτωλός, ας προσκαλώ σ' αυτήν!

Χαρά μου, Χριστός ανέστη!

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

(1) Από το βιβλίο Η ΕΝΤΟΣ ΗΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑ του π. Κάλλιστου Ware [το βρήκα εδώ]:

Τα πνευματικά δάκρυα, όπως δείχνει το όνομά τους, είναι δώρο της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, και όχι απλώς αποτέλεσμα των δικών μας προσπαθειών, και συνδέονται στενά με την προσευχή μας. Τα πνευματικά δάκρυα μας οδηγούν στην καινούρια ζωή της Ανάστασης.

Τα πνευματικά δάκρυα, σύμφωνα με την διδασκαλία των Πατέρων, ανήκουν σε δύο κύριους τύπους.

Στο κατώτερο επίπεδο είναι πικρά στο υψηλότερο επίπεδο, είναι γλυκά. Στο κατώτερο επίπεδο αποτελούν μια μορφή εξαγνισμού. Στο ανώτερο είναι δάκρυα φωτισμού. Στο κατώτερο επίπεδο εκφράζουν συντριβή, λύπη για την αμαρτία, θλίψη για τον χωρισμό μας από τον Θεό – είναι δάκρυα του Αδάμ που θρηνεί έξω από τις πύλες του Παραδείσου. Στο ανώτερο επίπεδο εκφράζουν τη χαρά για την αγάπη του Θεού, την ευχαριστία για την αποκατάστασή μας στην υιοθεσία του Θεού που δεν αξίζουμε.

Παράδειγμα του κατώτερου επιπέδου είναι ο άσωτος υιός που βρίσκεται στην εξορία και θρηνεί για την χαμένη του πατρίδα· παράδειγμα του ανώτερου επιπέδου είναι το κλάμα του ασώτου για τη χαρά της γιορτής στο σπίτι του πατέρα του.

Στο κατώτερο επίπεδο είναι σαν «το αίμα που τρέχει από τις πληγές της ψυχής μας», όπως λέει ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης. Στο ανώτερο επίπεδο, δηλώνουν τις κεκαθαρμένες αισθήσεις και διαμορφώνουν μια όψη της καθολικής μεταμόρφωσης του ανθρώπινου προσώπου από την θεούσα [θεοποιό] Χάρη.

Λυπούμενοι, αεί δε και χαίροντες.

Πηγή: http://o-nekros.blogspot.com/2011/01/blog-post_09.html